

UBL: BKNOOG 105

105

Boekenvoegen
105.

het whip met de steen, eveneens reeds stuk,
by Kannewet, is afkomstig van Van
Poorsum. Die Heemskinderen n^o D27.

Deze ed. van Floris is echter niet van
Van Poorsum, maar het lettertype is
wijkt van al mij een van deze drukker.

Mijshien is het dus een onbekende druk
van Kannewet

A2-C1 ged. Amst., Kannewet 1756-1810A
(2-4 is hier uit een anderen 44³)
(druk van toezwaag)

18105

MJ. DER NED.
LETTERKUNDE
TE LEIDEN

DE
HISTORIE
VAN
FLORIS EN BLANCHEFLEUP

Dat eerste Capittel.

Zo ons de Oude Schrif-
ten verklaren / zo hebbin-
den wy in de geschiedenis
dat ontrent 't Jaar na de
gehoorte onzes Heeren
624. was in 't Land van
Spanjen een ongelovige
Koning / Venus geheten / die hadde een
Koninginne van der zelve Wet. Op een
tijd reysde deze Koning met magte over de
Zee in Kerstenrijck / Steden en Sloten ra-
zeerende en afwoepende / robende en vrant-
stigtende de Kloosters ende Godshuzen /
zo dat men in 30. mylen van de Zee niet en
vand wouinge nogte menschen / zo hadden
zy 't in drie dagen gedestruuert. Terwijl hy
dede laden ende ballasten zijn Scheepen met
den roef / zo zand hy veertig mannen / op-
passende daar de Pelgrims passeeren moes-
ten / om die te ruineeren. Als zy doen de
wegen bereit hadden / zo zagen zy van der
Berge komen Pelgrims / die zeer moe-
waren / welcke zy aanvaardden ende hebogten
maar de Pelgrims gaben haar goed om haar
lijf te houden. Onder deze Pelgrims was
mede een Grabe uit Frankrijck / die met
haar hadde een Dogter / die groot ging
van kinde / van haaren man die in eenen
stryd geslagen was / deze Graberagt een
wyle vromelijck tegen de ongelovige han-
den / maar zy hebben hem daar ver-
slagen / want zy te magtig waaren / ende
voerden zyne Dogter met hem geban-
gen / ende zijn zo met den Koning te
Schreye gegaan / en met goede spoede we-
der gekeert in Spanjen / daar hy een
ontfangen werde / ende denbe de roef
de Soudenteren / elk naar
Ten laastten nam hem hy de
we / ende schonck die zynder

e daar mede zeer blide was / want zy
 hem lange om een Kersten Drouwe ge-
 beden hadde. De Koninginne nam de
 Drouwe in haar kamer / ende gaf haar
 Oorlof te houden de Wet der Christenen /
 ende zy diende de Koninginne vzoeg ende
 spade / zeer getrouwelijst / ende leerde haar
 Francoys / zo dat zy zeer in 't Hof bemind
 werd. Ten laastten werd de Koninginne
 gelwaar / dat zy niet kinde was bebaan /
 ende vzaagde haar hoe lange zy begoot had-
 de geweest / 't welk zy de Koninginne zey-
 de / ende de Koninginne zeyde dat zy ten
 selven tuden ook begoot / ende
 hoopte kinde te eenen / ende
 nu den tijd der / en was /
 zo gelag be / en
 zoone / en de Heyden-
 schen / ende op
 gelag be / en
 die zy hoopen dede / ende

gaf haar den nam van Blanchefleur / als
 den Koning tydinge hadde / dat zijn Drouwe
 de Koninginne eenen Zoon gebaart had /
 was hy zeer verblid / ende maakte groote
 Crunphreerende / dede zunen Zoone be-
 waren by de Christen Drouwe: Maar hy
 liet hem zynen en vsoesteren van een der
 Kerstense Drouwe.

Aldus hadden deze Kerstense Drouwe
 beide dees kinderen te bewaren / en hanteer-
 deze zeer wel / en hadze beide zo lief dat zy
 nauwlijst wist wat kind zy 'et laeste had / ofte
 des Konings Zoon / ofte haar Dogter / en
 deze twee waren altijd by mallanderen /
 ende kregen zig zo lief eer zy vijf jaren oud
 waren / dat d'een van den anderen niet we-
 zen en magte / ende als zy tot haren vijf ja-
 ren gekomen waren / zyn die twee kinde-
 ren zo schoon ende wel geliest geweest in al-
 lerley manieren / dat men in alle 't Land
 geen schoonder kinderen en vand.

Hoe den Koning zynen Zoon Floris tot hem riep om hem ter Scho-
 len te zetten: ende van de liefde en 't scheyden van Floris en Blanchefleur.

Het tweede Capittel.

Als den Koning bemerkte dat zijn Zoon
 Floris verstant begoot te kringen /
 hem / en zeyde dat hy moeste ter

Schoolen gaan / die groote meester Gar-
 boer zoude hem leeren / dies hem Floris
 zeer bedroefde en werd weenende / zegen-
 de

de / Dader ik en zal niet konnen leeren nog
 schryuen / nog eenig verzinuen / ten zy
 dat Blanchefleur met my ter Schoolen
 mag gaan. Doen beloofde hem zijn Va-
 dat hyze kinde ter Schoolen zende zoude /
 dies die kinderen beide verblid waren; Al-
 dus zyn deze twee te samen ter Schoolen
 gezet / onderwezen mallanderen zo heel /
 dat zy kinde zeer groot waren in schryuen
 ende lezen ende in 't Latijn te spreken / zo
 datze tot mallanderen dikwils minnelij-
 ven schryuen in 't Latijn / zo dattet an-
 dere kinderen niet en verstanten. Aldus
 zyn deze twee in grooten liefden te samen
 opgewasschen / het welk Floris Dader
 bemerkende / zeyende dat die Jonge lief-
 de in zynen Zoone stede grijpen zoude / en-
 de dacht deze twee te scheyden / ende zeyde
 tot der Koninginne / dat hy Blanchefleur
 zoude dooden / zo hy Floris van Blanche-
 fleur niet scheyden en konde / op dat dooz
 haar dood / hy ten ander hoger / ende
 Welgehooren Dogter lief gelinge / maar
 dog de Koninginne wederriep Blanchefleur
 niet te dooden / op abontueren / of hy daar
 van mistroostig word / ende hem zelven
 dooden mochte. Ende zy dede arboneren dat
 hem Floris schoolmeester ziele maakte /
 dat hy daar niet meer leeren en konde / en-
 de daarom wilde hem zijn Dader verzenden
 tot Montozien in een ander schoole / om
 te leeren; daar doen ter tijd veel Edel kin-
 deren / ende schoone Maagden waren /
 om dat Floris zijn Zoone onder de schoone
 Maagden / ende Jonkvrouwen zoude zo
 ligtelijken mogen vergeeten de liefde van
 Blanchefleur: Maar ten kwam niet na
 des Konings meyninge: want als hy na
 Montozien reynen zoude / zo vzaagde Flo-
 ris / of Blanchefleur met hem reynen zou-
 de: waar op hem de Koning antwoorde /
 dat Blanchefleurs Moeder ziele was / en-
 de datze by haar Moeder blyuen moeste /
 want de Moeder moeste haar ziele gela-

ten / dooz de Konings gebod /
 Dogterken by haar houdende /
 Floris alleen zoude reynen. Als Floris
 ze zalien verfaan hadde / was hy inter-
 maten droef / ende bedreef groote rou-
 we / zeggende / dat hy zonder Blanche-
 fleur nergens wezen en mogt. Als den
 Koning en de Koninginne dat groote mis-
 gaar aan hem zagen / zo beloofden zy hem /
 datze Blanchefleur na zenden zouden kin-
 nen vreeten dagen / hoopende dat hyze
 binnen dien tijd vergeeten zoude. Doen
 g hy een luttel beter te vzerden geweest /
 en nam deerlijst aan Blanchefleur oorlof /
 haar deerlijst kussende ende omhelzende /
 dat zy by haar Moeder was / ende in te-
 genwoozdigheid zyns Daders / zeggende:

Adieu mijn hertelijste troost en zoet /
 Adieu liefste weese bloed /
 Adieu mijn alderleefften dag /
 Adieu mijn consoort / mijn lydens bloed /
 Adieu mijn onberkoornste goed /
 Adieu mijn liefste ooglen opslag /
 Adieu die mijn jonk herte verbliden mag /
 Adieu mijns herten mederijn /
 Adieu mijn alderleeffte die oyt aanzag /
 Adieu het moet gescheyden zyn.

Adieu Chzefoor mijn zins behoed /
 Adieu Kozier met alder ootmoed /
 Adieu mijn eulwiglijst gelilag /
 Adieu mijn troost minnelijst goed /
 Adieu my ook zoze doet /
 Adieu boort meer in mijn / O wag /
 Adieu na u mijn gelvzag /
 Adieu doet mijn grooten pijn /
 Adieu die my te troosten plag /
 Adieu het moet gescheyden zyn.

Adieu mijn spiegel van leuen vzoet /
 Adieu die mijn verzugten doet /
 Adieu

Adien in my oyt zult gebzag /
 Adien mijn hope mijn hoogste bloet /
 Adien daar al mijn rust op staat ;
 Adien al mijn leets gemag /
 Adien mijnen roep is nu / o ag !
 Adien gy blijft de liefde mijn /
 Adien Fonteyn mijns vzeugts geklag /
 Adien het moet gescheyden zyn.

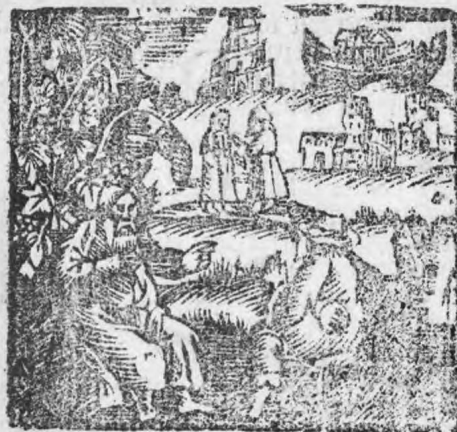
PRINCEN.

Blanche fleur gy zyt die mijn last op loed /
 Ik hope nog te zien ulu schoon aanschijn.
 Gedenkt mijns Liefde in tijden vzoet /
 Al moeter laey nu gescheyden zyn.

Van deze gelaten ende woorden / en was
 zyn Vader den Koning niet wel te vreden :
 daarom hy Floris met schoone woorden /
 ende proper giften met schoone staate te
 Montozien ter Schoole zond / daar hy zo
 feestelijc ontfangen werdt van den Hertoge
 Gozas / ende van der Vrouwen Selite /
 ende van haarder dochter. Ende werden van
 vrouwen Sibile in den schoolen gelend / daar
 zeer veel Edele Maagden waren : maar het
 was al niet : want wien hy zag of wat hy
 hoorde / hem kwam altoos in gepeyns zyn
 uitverkoren Blanche fleur / zo dat hy dik-
 wils zeer verzugte / ende maakite groot
 geklag eer die veertien dagen ten eynde
 waren. Als nu den tijd van de veertien
 dagen volkomen was / ende hem Blanche-
 fleur niet gezonden en werd / zo en werd

hy nog meer rouwig / ende zorgde dat zy
 dood waare / zo dat hy nog eeten / nog
 dzinken / nog slapen en konde / maer
 wierd geheel ziek. Als dat zynen Kamer-
 ling zag / ontbood hy haastelijc den Koning
 zynen Vader / die de Koninginne tot hem
 heeft geroepen en zende ; Vrouwe / ik en
 weet wat raad met onzen Zoon / Blanche-
 fleur moet ons kind houden in haar liefde
 niet toverije / dat weet ik wel : want hy
 niemand van hy haar begeert te zyn.

Nu zal ikze haastelicken doen haalen /
 ende zalze dooden / op dat hyze van bergee-
 ten mag. Doen zende de Koninginne / Hee-
 re dat is onwijlijc gezend dat Blanche fleur
 ons kind heeft betovert / want zy hem ook
 uyttermaten bemind / want zint ter tijd dat
 hy te Montozien trok / en heeftze nouw
 den dag gehad / maar altoos in verzugten
 geweste / ende in zware pijnen / zo dat zy
 nog eeten nog dzinken en mag. Aldus be-
 hieldenze Blanche fleur den hube / zeggende :
 My Heere / het waar groote zonde ende
 schanden / dat men zo een kind dooden
 zoude zonder recht of reden / maar gy doet
 beter dat gyze in de Stad van Nicheen doet
 voeren / ende doertze daar verkopen / ende
 van daar zalze wel verboerd worden / dat
 men daar niet meer af vernemen en zal. De-
 zen raad dagte de Koning goed / ende deedte
 tot hem komen / twee rijcke kooplieden / en-
 de zeide hen hoeze te Nicheen trekken moe-
 sten / om aldaar Blanche fleur te verkoopen :
 t welck de kooplieden hem belofde te doen.

Hoe de Koopluiden oorlof namen van den Koning, ende trok-
 ken naar Nicheen: daar zy Blanche fleur verkogten, aan den Admiraal van
 Babylonien, dieze in zeer groote waerde hield.

Het derde Capittel.

Deze kooplieden woortschreeven / heb-
 den Oorlof genomen van den Koning
 ende der Koninginne / ende zyn t Scheepe
 gegaan / zeylende na de Stad Nicheen /
 daar doen ter tijd veel magtige kooplieden
 waaren. Nu zo waaren aldaar twee koop-
 lieden uit verre Landen / die Blanche fleur
 hebben gekogt / een grooten schat booz haar
 gegeven / diez de verkoopeys blude wa-
 ren / dat zy goed Aboutuure hadden : want
 de kooplieden gaben booz Blanche fleur
 tseftig pondt Gouds / hondert pont Sil-
 bers / hondert sindalen Kalken / hondert
 roode mantels / hondert goede Paerden /
 ende drie hondert Vogels ; als Valken /
 Habukken ende Sperwers / ende eenen kop
 van Goude / wouen mate kostelijc / dat
 diergelijc niet meer gezien en was. Dezen
 kop hadde Vulcanum gemaakt / die daar

op gelozogt hadde / hoe Paris des Konings
 Zoone van Cronen Helena ontschaakte /
 ende hoe haar Man die Koning Melanug
 voligde zeer verholgen / ende Agamemnon
 een groot heur vergaderde / ende den Grie-
 ke Cronen beleiden / ende hoe zy met stor-
 me de Admen beschooten / ende hoe die
 van Cronen van binnen hun verweerden ?
 Ende op het dekzel van de kop stond een
 Vogel zo wel gemaakt / dat hy lebende
 scheen / ende hadde in zyn klauwen eenen
 Carbonkel / die zo schoon scheen datter
 genen kelder zo donker was / hy zou hem
 verligt hebben / zo dat men alle dink daar
 in had mogen zien ende kennen. Na dat
 Cronen verdestruuert was / bragt Eneas
 deze kop met hem uytter Stad / die hy in
 Lombardyn liet / een zynen Ameyen /
 ende lief. Als deze kooplieden Blanche-
 fleur

ur gezagt hadde / zijn zu gereyft tot
 Babylonien / Daar zyde den Admiraal pze-
 zenteerden dieze zo wel aanstond / dat hy
 ze te kooplieden afkagt / ende gaf 'er booz-
 tien werf zo veel Gouds als zy swaar was
 van lichaam : diez de kooplieden blyde
 waren / ende bedankte hen van de Admi-
 raal / ende namen Goulof aan hem. Nu
 zo bemerkten den Admiraal wel aan haar
 kleederen / leden ende schoonheid / dat zy
 was van Edeken geslagte / zo dat hy boozen
 nam te oude gewoonte te blyken / ende
 haar te trouwen / ende zijn leven lank tot
 ren u Wybe te houden / en geen ander
 meer te bekemen. Ende dede haar bzen-
 gen op den Maagden Cooren / daar zy
 van vijf-en-twintig Maagden / der wel-
 ker Blanchefleur bevolen werd / te leeren
 ende te troosten : want zy zoude kostelinge
 Koninginne mogen worden van al 't Ryke.
 Als nu Blanchefleur haar dus alleene in
 byemde Lande in een kamer vand / werd
 zy zeer schrypende / ende klagende zegen-
 de : O Floris Lief ! wie heeft ons geschey-
 den ? Nimmermeer en zal ik uwer verge-
 teren : want ik wel weet / dat gy zo wel
 als ik in d'zult zyt / want gy my mindent
 als u zelven. Ongelyk moeten zy sterben /
 die ons dit gedaan hebben / want nimmer-
 meer en zal ik verblijden zonder u ; O mijn
 schoonste lief. Nu wil ik zuygen van Blan-
 chesleur ende vertellen hoort van den Ko-
 ning ende der Koninginne / ende der koop-
 lieden / die den Koning gaben al het groo-
 te goed / dat zy booz Blanchefleur gekre-
 gen hadden.

Hoe den Koning Venus na de we-
 derkomst der Kooplieden een koste-
 lijk Graf dede maaken, in den name
 van Blanchefleur, ende van de groo-
 te droefheyd van Floris.

Het vierde Capittel.

De Koning was verblijd over de koste-
 lijsheden booz Blanchefleur gekre-
 gen / maar de Koninginne was bezukt /
 zeggende : Heere wy behoeken wel goeden
 raad / wat wy best doen zullen / als ons
 kind komt dat hy hem niet en kenne te
 dood : Doen dede den Koning een koste-
 lijke Graf maaken / van Hooren / Mar-
 meren Kristalle / ende daar op leggende
 een kostelijken Sark / op de welken ge-
 maakt waren twee kostelijden kinderen van
 goude / een geliik Floris / ende het andere
 of het Blanchefleur zijnder Weyen waar.

Ende elk hadde een zeer kostelijker Kroo-
 ne op het hoofd : In de Kone van Floris
 stond eenen Carbonkel die des nagts zo ligh-
 en of dag was. Ende daar waren gemaak-
 te lange ruypen / zo speelden de kinderen
 t'amen / kusten ende omhelzende malkan-
 deren. Ende als den wind cesserde / dan
 stonden de kinderen stille / ende zagen op
 malkanderen ende boden malkanderen de
 bloemen / die zy in haar handen hielden /
 ende dat scheen / of zy gelebet hadden ! Om
 een der Koninkvrouwen en was zo kostelij-
 ken Graf nooyt gemaakt : want daar wa-
 ren aangezet kostelijke steenen / als Sa-
 phuren / Colcidanien / Amatistes / Cho-
 passen / Hiacinten / Corconien / Aspien /
 Erisoliten en Diamanten : Daar stonden
 ook Letteren aan van geslagen Goud /
 geschreben aldus. In dit Graf leid Blan-
 chesleur die den Jongelink Floris heeft ge-
 mind met stadiger herten. Doen dede den
 Koning gebieden elk op zijn lijf dat niemand
 anders en zende / dan dat Blanchefleur
 dood was. Als alle dingen aldus geord-
 neert waren / zo deden zy haren Zoon
 Floris ontbieden ! des hy zeer blyde was /
 ende kwam in korten tijd t'huys / daar hy
 zijnen Vader ende Moeder minnelijk groe-
 ten / ende bzaagde na zijn Lief Blanche-
 fleur /

flour / ende niemand en bozste hem de
 waarheid zeggende / ende terstond liep hy
 ter kamer daar hy haar Moeder bzaagde /
 waar dat Blanchefleur waar / die hy daar
 liet.

Doen zeyde zy / Floris my dunkt dat
 gy met my gekt / doe zende Floris : Ik
 en doe niet mijn liebe vrouwe / maar wilt
 my haastelijc roepen. Doen zende de vrou-
 we dat zy niet wiste waar zy waar / maar
 my is geheeten te zeggende dat zy dood is en
 begraven. Doen werd Floris heel ver-
 slagen van deze woorden ende viel in on-
 magt / diez de vrouwe zeer verbaert was
 ende riep met luyder stemme / dat men al
 't Hof door hoorde / waarom dat de Ko-
 ning met der Koninginne zeer haastelijc
 kwamen geloopten / zeer bedroeft zijnde
 als zy haar kind zagen liggen.

Daar een korte tijd is Floris van der
 onmacht bekomen / ende zeyde :

Onverzienlijke dood zeer grijselijc /
 Heeft my ontschaakt zeer diefselijc /
 Blanchefleur / die my hield staande in
 mijn jeugt /
 Nooit oogen loegen op my zo liefselijc /
 Nooit menschen mond en was my zo ge-
 riefselijc /
 Nooit hert en droeg tot my-waart zulken
 deugt /
 Zy was den Cooren mijnder zielen-
 bzeugt /
 Haar by-zijn / haar minnelijc compang-
 nie /
 Dogt my ter wereld de beste melodie.

Och mogte ik die tweede doen be-
 zweeren /
 Zwerden en Lancien zoude ik gaan
 regten /
 Ende mijn alderliefsste Blanchefleur zal
 beeren /
 Die nu verbeeteren is met den slegtep /

Dan ver dood spaarende Heere /
 knegten /

Daar ik deerlijc om moet lamenteeren /
 Ik en weet wat doen ofte ordonneeren /
 Anders dan altijd klagen en kermen /
 Nagte ende dage in d'zake te zwermen /
 Hoopen en verlangen doet elk een ver-
 blyden /

Nu en hope ik niet t' allen tyden /
 Mijn hope en bzeugt is gedaen /
 Allerley droefheyd komt my bestryden /
 Als zie ik blydschap 't is my een lyden /
 My dunkt elk zoude wel d'zult niet my
 ontfaan /

O ongenadige dood / wat hebby bestaant
 Mijn alderliefsste hebby genomen /
 Daarom en mag geen lieber in 't hert
 komen /

O dood die bzeugt weenen /
 Was 'er in alle de wereld geene /
 Dan die ik hiel myt liefde verlioren /
 Zoo dogt u al de Wereld kileene /
 Diez ik my wel mag schrypen alleene
 Op deez Wereld ongeluklige geboren /
 Och hadde ik dog mijn lijf ende goed
 verlooren !

Ende Blanchefleur behouden / die my
 wel kerkwam /
 Zo mogt ik zeggende avontuure gaf ende
 nam /

Ons bziendelijke Bzielen en Misste-
 ven /
 Die wy malkanderen toe mogte schry-
 ven /

Ik haar / zy my aan 't herte ruypende /
 Die moeten eylaas nu verlooren blyden ;
 Daar en zal geen bzeugd meer af bekly-
 ven /

Den stryck is weg / eer 't bloeyzel is ruy-
 pende /
 Mijn hert in bloede traanen is ruypende /
 Om mijn Liefsste die boden al schoon
 was /

Boven die Godinne zy de Kroon

Alwaart dat Venus / Juno ende Pallas /
Den appel mijn eyfchten op dat pag /
Geen van drieen woude ikze geven /
Want de Liefste mijn drukt genaes /
Weet dat die schoonste was /
Die of 't leefde of nog mag leven /
Schoonheid / rijckheit en wijsheit / ver-
heben /

Daar eest een Godinne af was / dit 's
woordere /

Dat had mijn lief alle byzondere /
O moeder van alle Goden vol weerden /
Ceres die Godinne zijt van der eerden /
Met kasteelen gekroont na u solaas /
Die ik nu alle droefheyd moet heerden /
't sy litty al zulkie bloemen in weerden /
Den woymen als spijz ende aas /
Al roeye tozake / och armen eylaas !

Moet ik tegen de dood appelleeren /
Die Goden zouden my mijn Lief weder
conienteeren

O Charon die Schip-lieden Gods wal-
jant /

Die de zielen voert in 't ander Land /
Heldy ook overgezet mijn Liefste schoone /
Wid dog dat Menos haar wyze bestond /
Ende in alle gebreken haar stader hand /
Dat zy niet en kuyge den loone /
Van Pluto den Koning van den helschen
gronde :

Want zy zonder toebten na mijn bezoen /
Moeste haar haastelijck scheeye spoen.

Den nam hem zijn Moeder / ende
leude hem ten Grave / daar zy zeyde
dat Blanchefleur in lag / 't welck hem zeer
schoone dogt. Ende als hy Las dat
Blanchefleur in 't graf lag / kreeg hy zo
grooten rouwe / drie renzen hy daar in on-
magt viel : als hy weder bekomen was /
ging hy liggen op 't graf / en zeyde /
Blanchefleur hoe hebby my gelaten / wy
waren op een dag geboren t samen opge-
boed / en zouden wy dan ook niet op eenen
t samen van dezer wereld scheiden ?

O lacn ! nu hebby mijn alleene gelaten
mijn alderlieffte ; O bittere dood ! hoe
wreed en straffe zijt dy dat gy doet schrey-
jen die met vzeugde leven / waarom beyd
gy / komt my onthoven / of ik zal my 't
lijf nemen / ende also varen in 't bloeyen-
de veld / daar Blanchefleurs ziele nu
bloemkens leest.

Als Floris nu zijn klagte gedaan had-
de / zo hief hy hem op van den Grave /
en nam uyt zynen Koker / een goude Griffie
ende zeyde / die dede maken Blanchefleur
ende die gaf my mijn uytverhooren als ik
laast van haar scheide / om dat ik op haar
ende onze liefde denken zoude / als ik dit
aanzage. Nu zy dy alleen mijn troost / gy
zult my verlossen uyt deze weene daar ik
in ben / ende zeyde :

Alle wellust / vlijdschap ofte hopen /
Die de Amoureuzen geest dede noyen /
Ik my ontsloopen /

Geijck den Palink den steert ontdekt /
Als 't Lichaam wil sterbe 't lijf is open /
Zulk beensoen komt daar in gedroopen /

Dat werd gezopen /
't Soy ofte drank die 't herte vreckt /
Wat lijf gestrekt in 't graf gebekt /
't Bloed al kout den Geest in vreden /

Dat waar den mensch die my veruelit /
Dus onbebleit / herte en monde spreckt /
Komt doot / want al mijn vzeugt is leven /

Den troost van alle lieden : te helpen
maakt /

Vlijdschap voben aardsche dingen /
Ik my ontschaakt /

Ge regte mag ik wel misbaren /
't Hert en rust niet het vzeekt / het waakt
By fantazuen ongeraakt / het zugt / het
kraakt.

Dooy kerren moet eest lid bezwaren /
't Waar wel gebaren / dooyt ik 't verklaren
Amant in zekerheden /

Och neen in hooyt u dagen ende jaren /
Komt dooy bezwaren / komt zonder sparen /
Komt

Komt doot / want alle mijn vzeugd is
lyden

Medecyne ende regt gezonde /
Gaf my 't zoet woord uyt haren monde /
Eyd / wyle ende stonde.

Haar aanschijn was mijn vzeugd dikmaal
Haar byzijn was mijn levens konde /

Haar minne gaf my de dood-wonde /
Die ten stand / wel gronde.

Hem mogt wel deeren mijn misbal /
Om Liefz getal / in 't aardsche dal /

Die puir mijn bijt zinnen ende leden /
Komt groot ende smal / verbaart nu al /

Komt doot / want alle mijn vzeugd is
leven.

Na deze woorden nam hy de griffie /
Neu zoudeze hem zelven in 't herte
gestoken hebben ; maar de Koninginne
zijn Moeder werd dit gelwaer / ende
wzant hem de griffie uytter hand / ende
zeyde : Hoe zydy dus verdoold in ulver
minnen / dat gy u zelven doot / zo en
moogdy hy Blanchefleur in 't bloem ende
Paradyz niet komen / maar zult moeten
wonen met groote pyne ende smerte daar
Chysbe en Pyranus onder zyn / die daar
op malkander met grooter tozimenten
gelwoopen worden.

Daar zy malkanderen zoeken om troost
te hebben / ende nimmermeer en zullen
zy den lieben troost gewinnen.

Als mijn lieve kind weest nu te vze-
den / ik weet nog zulkie konsten dat ikze
weder levendig zal maken.

Hoe Floris oorlof nam aan zijn Vader ende Moeder, ende de
reyze aannam om Blanchefleur te zoeken.

Het vyfde Capittel.

Als Floris nu al de waarheid gehoozt der / ende zeyde : Vader u zal behouwen
hadde / zo ging hy na zynen Va- mijn nu oorlof te geven om Blanchefleur

men / want ik geen ruste hebben en
al / booz al eer ik haar gebonden heb.
Doen werd de Koning bedroeft / ende
bloekten den dag in delwelke men haar
verkogte / ende hadde Blanchefleur wel
tien pond dierder willen weder koopen
dan zy verkogt was / hadde hyze weder
weten te krygen. Ende zeyde : Floris

mijn Zoon blijft by my / ik zal u bestellen
een schoon wijf van Edelen geslagte / die
niet veren de Vroone dragen mag.

Doen zeyde Floris / also niet mijn lieve
Heere en Vader daar en leeft geen Vrouw
ter wereld die ik heminne dan Blanche-
fleur / daarom zal 't u believen my ooplof
te geven. Doen sprak de Koning / delwijl
gy immers weg reynen wilt / zo zal ik u ge-
ben al wat u van noden zal zijn / van Kle-
deren / Peerden / Vinneten ende Geld.

Maar op Floris antwoorde / Heer Va-
der het dunkt my best / dat ik reyse gelijck
een Kooptman die kopen ende verkoopen
wil ; twaalf Mynen zullen booz my gaan /
en drie zal men laden met hoeden / andere
drie met gemunte peminghen / nog twee
niet goude kleederen van Zyde / Flu-
wo / en Scharlaken / ende de andere vier
zullen dragen bontwerk / wit ende graeuw.
Ende tot den Advyen zulby my doen tien

byloopers / ende dan zulby my geben
twaalf Schilt-knigten die my bewacen /
ende een van ulven Drossaaten / ende eenen
Viamerlink die zeer wijs is / ende ook de
twee Koopt-lieden die haar verkogten /
want die zelve best zullen weten waar zy
ze mochten zoeken.

Ende ist dan dat ikze vinde / ende met
schatten kopen mag / dan zal ik ontbie-
den / ende dan vlydelijck wederkeren te
Lande.

Als Floris nu aldus gesproken hadde /
werd zijn Vader zeer weenende / ende dede
kerenden al dat hy begeerde / gaf hem ee-
nen tellenaar met kostelijcken gesmijde zeer
rijckelijck vercierd.

Op deze Tellenaar dede hy zijn Zone
zitten / ende dede hem twee vergulde spaa-
ren aan doen. Doen gaf hem zijn Moe-
der eenen gouden vink mede eenen steen daer
zy wonderen af zeyde / en beval hem dat
hy

hy dien altoos by hem houden zoude.
Want / zo lange als gy den vink ober u
hebt / zo een durf by niet zeggen booz
beesten / booz water / nog booz byr : ten
mag niet beschadigen man nog wapen :
ende die dezen vink by hem heeft / zal
vinden dat hy zoekt in gestabigheyd. Doe
nam Floris den vink / ende stak hem aan
zijn vinger en bedankte zijn Moeder
van zo grooter giften. Dus heeft Floris
ten laetsten ooplof genomen / daar groote
dwoeffhend om bezeben werd / bezonder
van zijn Vader en Moeder / die hem met
bedankte herten / dziemaal kusten : want
zy meniden hem niet meer te zien / gelijck
ook gebeurden / want zy hem daar nogt
meer en zagen.

Wils vertrouwen Floris om Blanchefleur
te zoeken / ende nam booz hem haar te
vinden / ofte altoos in eenzaamheyd te
leven / ende niet weder te keeren. Ende
reysde met zijn gezelschap na Dicheen /
daar die Kooptlieden met Blanchefleur
voeren / aldaar zy in korte tijd met gae-
der avonturen quamen / ende namen her-
berge tot eenen ryken Man / daar van
alles genoeg was tot hen behoef / zo dat
zy daar goede dier maakten / maar Flo-
ris was al bezwaart : peynzende altijd op
zijn zoete Lief / ende zat aan de Casel en
at / maar hy en wiste niet oft hy brood of-
te weesch ten monde stak / zo dattet de
Weerdinne gelwaar werd / ende zeyde tot
haren Man : Heere ziet gy niet hoe dwoef-
selijck dat dezen Nonk-heere zit / ende zo
dikwils verzugt / zittende al in gepeyn-
zen. Al zeggen zy dat het Kooptlieden /
zijn / mijn dunkt dat er andere zaken zijn /
die zy zoeken. Ende de vrouwe zeyde ober
lynde tot Floris / Nonk-heere ik heb wel
gemerk / dat gy alle deeze maaktijd lank
hebt gegeten met zwaare gepeynzen /
want gy hebt zeer luttel vertoerd ende
gegeten ; ende en gelijck niet qualijck van

wezen / zeden en manieren een
ne Maget die niet lange geleben
ende verzugt ook dikwils zeer onzi-
ende zy noemden haar Blanchefleur / ei-
de eens vermaanden zy haar Lief dien zy
miniden / en hier Floris / om den welken
zy verkogt werd. Als Floris Blanche-
fleurs naam hoorde noemen / zo en gaf hy
der Vrouwen geen antwoorde / zo vol
werd hem zijn gemoed / dat hy niet en wist
wat hem was. Doen hy nu tot hem zel-
ven gekomen was dede hy langen een
schoon begulden koy / ende zeyde tot der
Vrouwen / degen May geve ik u / om dat
gy my hebt gezeyd de eerste nieuwe maare
van Blanchefleur : want ik niet en wist
waar ikze zoeken zoude. Nu zal ikze vol-
gen tot Babylonien / alwaar gy zegt datze
getrokken is / de Waerdinne bedankte
Floris van der Gifte / ende Floris huurde
een Schip om na Babylonien te varen /
en bestelden al zijn goed ende knigten daar
in / ende zeyden zo lange dat zy quamen
booz een Stad geheeten Baudus. Ende
als zy in de Stad gekomen waaren / gin-
gen zy ter Herbergen by een Ryken Man /
aldaar zy wel gerrakterd wierde. Als
Floris ter Caselen gezet was / zo zat hy
al en fantasierden / peynzende op zijn
Lief.

't Welck de Weerd niet kende / zeyde
Nonk-heer / waarom en maakt gy geen
goede ciere ? mis-komt u iet ?

Maar Floris zweeg stille ; Doen zeyde
de Weerd tot hem / Nonk-heer ik moet u
wat vertellen om de fantasie te verdrin-
gen. 't Is geleden een kleynen tijd / dat
hier Kooptlieden waren eenen nacht / die
ik menne dat uit Spangien quamen /
ende bragten met hen sene schoone Nonk-
vrouwe die u wel gelijck was / die van
grooten rouwe niet en mogte eeten mag-
te dzinken / ende die by haar zate

noemdenze Blanchefleur. Doen zeyde Floris/ Heer Waerd/ weet gy daar niet meer af te spreken/ waar zy heen wilde als zy van u scheidde. De Waerd zeyde/ Konckheer zy trokten na Babylonien.

Doen nam Floris een roden Scharlaken mantel/ ende een schone Nap/ ende zeyde/ Heer Waerd/ neemt deze giften die zyn u/ ende daar zuldy Blanchefleur haar bedwang heeft.

Des de Waerd zeer blyde was/ ende zeyde/ God laat u dijn Lief zonder zorgge bestryngen. Als zy alle gegeten hadden zo gingen zy te ruste/ ende des morgens wachte Floris zynen Kamerlink/ hem beveelende/ dat hy het ander gezelschap op roepen zoude/ op dat zy ook in 't reynzen waren. Doen geleide hem de Waerd buyten de Stad op den rechten weg/ zo dat zy quamen aan een Water dat hiet de Serie/ daar een brugge ober lag/ maar want hy paerde ende ander goed hadde/ zo en mogte hy ober de brugge niet. Zo stont aan der bruggen een Cypressen-stok/ daar hing aan een Woren Hoorn: ende zo wie den Deerman hebben wilde/ dien bleef op dat Hoorn/ want ober het water stond een plaats die hiet Montfolijs. Zo nam Floris den Hoorn/ ende bleef dat men het te Montfolijs hoorde/ ende de Deerslieden quamen/ ende laden hare Deerschepen/ ende de Meester quam met eene boot/ ende nam Floris in de boot. Als hy de Meester Floris aldus bedroeft zag staan/ sprak hy tot hem/ Konckheer waar zuldy haren/ ende wat zoekt gy in dit Land. Doen zeyde Floris/ gy ziet dat wy krooplinden zyn/ wy zouden gaen te Babylonien zyn/ maar 't is nu te spade om boerder te reynzen/ en hebby geen Herberge hier binnen voor my/ en voor onze paerden.

Doen zeyde de Meester/ Heere ik heb goede Herberge/ maar de oorzaak dat ik u aansprak/ zal ik u zeggen.

En is boven een vierendeel-jaars niet geleden/ dat hier een Konckzoubte met my dus ober voer/ die u zeer gelijck was ende de lieden noemdenze Blanchefleur. Als Floris wat van hem hoorde/ geliet hy hem bluder/ ende zeyde/ waar voer zy doen zy van u scheidde. Konckheer zo ik vernomen hebbe/ zo bleef zy te Babylonien binnen.

Ende Floris geliet hem doen bydelijck/ maar hy en gaf hem niet te kennen/ dat hy om Blanchefleur daar was gekomen/ gelijck hy den anderen gedaan hadde. Aldus is Floris met zyn gezelschap dien nacht gebleven by den Man ter Herberge/ ende des morgens berenden zy hen allen om voort te reynzen/ doen vragde Floris den Waerd/ ofte hy genen goeden vriend en hadde te Babylonien binnen/ diese herbergen zoude/ ende hem behulping ende beradig zyn zoude voor zynen wille.

Doen zeyde den Waerd/ ja ik/ maar eer gy te Babylonien komen zult/ komt gy aan een groot ende wijt water/ daar geen brugge oberleid/ ende daar zuldy vinden eenen Man aan de brugge/ die de Col ontfangt van de geene die daar overgaan willen/ den zelven Man is mijn groote vriend/ ende heeft binnen der Stad Huizen en Logijs/ daar hy u wel herbergen zal/ ende neemt mynen Kint/ ende geeft hem dien tot een teeken: dat ik u aan hem zende.

Hoe Floris met zyn gezelschap binnen Babylonien quam, ende van den raad die hem zynen Waerd gaf om Blanchefleur te krygen.

Het zesde Capittel.

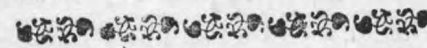
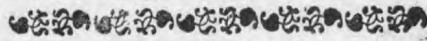
Al

Aldus is Floris van de Waerd gescheiden/ ende is woornmiddag op het Water gekomen/ daar hem de Waerd gezend hadde/ ende van den Man: Ende gaf hem den Kint die hy wel kende. Ende Floris zeyde hem also als hem de Waerd gezend hadde/ ende die Man bede Floris leyden met den zynen ter Herberge tot zynen Huize.

Als Floris des anderen daags ging wandelen/ ende aanzag die groote Mogentheid van den Admiraal/ ende die sterckheid van der Stad/ wierd hy half desperaat en mistroostig/ ende zeyde tot hem zelven: Du ben ik daar Blanchefleur is/ wat hatet my nu/ ik hebbe onwyllyken gedaan/ dat ik wyt mijns Vaders Kint roysde. Ik hadde wel een ander Lief gekregen/ het is beter dat ik wederom reyse/ om also mijn zelve te salveeren. Dien kenne ik hier die ik mijn zaken vertrouwen darf: want wozhet den Admiraal gezend/ hy zal my doen hangen/ ende booden. Ik weet ook wel dat om alle het goud van den Landen/ den Admiraal Blanchefleur niet wag en zal willen laten voeren/ wat soeke ik dan hier? In deze gepynzen stond Floris tot dat de Waerd t'huis quam/ die hem zeyde: Vriend/ hoe staat gy dus/ miskomt u iet aan de Herberge dat ik beteren mag? Deen Heere/ maar God laat my zo lang leben/ dat ik u ter eeren danke dat gy my doet. Maar ik zorge dat ik qualijck zal konnen gekrygen.

Doen zeyde den Waerd/ laat ons gaan eten/ ende na den eeten zal ik raad vinden na mijn vermogen te helpen. Als zy nu ober maaltijdzaten/ dede Floris eenen Nap halen/ ende bede die vol wijn schenken/ ende het was den zelven daar Blanchefleur om verkogt was/ daar hy terstond aan zag/ hoe Paris Helena ontshaakte.

Doen werd hy zeer bedroeft/ ende zeyde in hem zelven: Och oft mijn God gabe/ dat ik met mijn Lief Blanchefleur weg varen mogte/ wat blyder dag zoude my dat zyn. Met dien zo liepen hem de tranen ober zyn wangen/ het welck die Weerdinne (Lotaris genaamt) vernam/ ende zeyde tot haren Man Paris

Heer laat die Casel synemen/ want deze Konckheere heeft luttel gegeten ende laat ons hem wat vertroosten.

Als de Casel opgedaan was/ zeyde zy daar is de Waert: Konckheere/ wilt my zeggen ende openbaren zonder zorgge wat u miskomt/ ende ik zal u raden ten besteten wat ik mag. Ende de Vrouwe sprak: Heere zo my dunckit aan alle zyn manieren en zeden die ik aan hem merkte/ dat Blanchefleur die hier in ons huys was vijftien dagen lank in grooter rouwe/ ende kilaagden dat verkogt was om een Konckheer diese minde/ des zy dikwils beerlijck versugte.

Ende den Admiraal hogteze van die krooplinden/ diese gekogt hadden te Michien/ ende woegze het tien hout met

met Goud op: Hierom Heer Paris deze
schoone Jonk-heere moet een van twee
zijn / der Jonk-vrouwen Broeder ofte
haar Lief.

Doen hiel Floris zijn Hoofd op / ende
werd zeer verblift / ende zende /

Ik ben haar Broeder / ende niet haar
Lief; wy hebben eenen Vader ende eenen
Moeder / ende hy begonde in zijn Sale
te verkeerren. Doen zende Paris / Jonk-
heere behoutdelijck uwe eeren / zegt de
waarheid / want gy zegt ende weder-
zegt u woorden. Ende ik zeg u in der
waarheid / sijt gy om haar uytgekomen /
zo hebby zottelijck gedaan / want twifet
den Admiraal / hy zoude u doen dooden
Heer sprak Floris ik zal u de waarheid
zeggen: Ik ben des Konings van Span-
giers Zoon / ende hebbe lange Blanche-
fleur gezogt / die my gestolen was / ende
zonde haar en mag ik niet leven. Aldus
moet gy my raad geben / dat ikze mag
verkrigen / ik zal u weder loonen met
zo veel gelds als gy begeert / want ik
moetze binnen een maand hebben / of ik
moet om harent wille sterben. Doe ant-
woorde de Waerd / Jonk-heere dat waar
schade dat gy u lijf verlooz / dooz de Min-
ne van eener Vrouwe. Maar om haar te
krigen des weet ik geen raad / want al
waar de wereld verzaant / zo en zoud men
den Admiraal Blanchefleur niet neemen /
want hy is zo magtig / dat hy hondert
ende vijftig Koningen onder zijn magt
heeft / ende de Stad van Babylonien is
wijd ende breed twintig mijlen ende de
mueren zijn dik ende hoog zeventien stel-
lingen / ende zijn van zulken stoffe ge-
maakt / datter geen pier op en mag win-
nen / zo dat ook die van binnen niemant
en ontzien / daar zijn ook kostelijck in de
mueren gemaakt drie-en-dertig Staale
Doortzen / ende daar zijn ook zeven hon-
dert de gewoeste Coorens die ooyt mensch
zag. De Coorens houden zeven-hondert

Heeren van de meesten van Babylonien /
die de Stad ende de Vesten / bewaaren /
ende elk van de Baronnen ofte Heeren
is zo machtig / dat hy eenen Koning niet
wylken en zoude / dus dunkt my dattet
groote zottheyd is / dat gy dit bestaan
hebt. Ende ook in 't midden van dezer
Stad staat een kostelijck Slot / daar op
zijn vier woningen / ende op de vierde
woningen boven hooge kroont Blanche-
fleur met zeven andere Jonk-vrouwen /
elck in een schoone kostelijck Kamer / waar
van de deuren van ebben hout zijn ge-
maakt / dat nimmermeer en verrot / nog
met huur en verband / ende de venste-
ren zijn van wel-riekende Myrenhout.
Ende de deuren zijn met goude lazuer ver-
ciert / ende wonderlycke dingen staan daar
aan gemaakt / ende om datter de Jonk-
vrouwen in woonen / zo is ze geheeten
der Jonk-vrouwen Coren. In 't midden
van dezen Coren staat een Pylaar van
Krystalle / ende daar by springt een son-
teyne tot ter hoogster vensteren / ende
dan daaltze weder dooz conduyten / ende
aan de eerste pylaar staat eenen graat
daar de Jonk-vrouwen / asgaan in des
Admiraaals Kamer / daar hem veertien
dagen lant alle morgen ende alle avond
twee van de Jonk-vrouwen dienen als
hy opstaat / deene houd be wase / ende
d'ander geeft hem water. De Coren-
wachter is yntermaten sel / zo wie den
Coren genaakte / ende hem geen goede
redenen zende / waarom hy daar quam /
hy zoude hem dooden: daar zijn nog
zeften mannen zeer boezede / die de waa-
ningen van den Cooren bewaaren / die
nagt nog dag en slaapen. Nog is daar
een wonderlijck stuk dat waaragtig is /
dat zal ik u vertellen.

Den Admiraal is gewooneelijck alle jaar
een Wijf te trouwen / ende ten eynde
van den Jare ontbied hy alle zyne Hee-
ren /

Princen en Koningen van zynen
Ryke / ende als zy alle vergadert zijn / zo
bede hy de Vrouwe zingen vooz hen al-
len / en doet haar het hoofd afstaan van
eenen Ridder / om dat 'er niemant anders
by en zoude slapen.

Dus moet zijn Vrouwe die eere beko-
pen met een zeer groote rouwe en de doot.
Als dit gezeyd is / zo doet hy de Jonk-vrou-
wen beneden komen van den Coren in ee-
nen Voongaart / daar komen die Jonk-
vrouwe alle bedrukt: Want niemand en
begeert d'eere om Koninginne te zijn / om
de doot dieze verwachten na dat Jaar.
Schoone muren zijn om deze voongaart
gemaakt van Goude en van Casieren /
en men vind geen vuchten zo goet / ofte
men vint 'er beter alle het Jaar dooz in
deze Voongaart. Daar waest Genue /
Kanel / Gosters / Nagelen / Mofcaten
Muscaten bloemen ende het isser genoe-
gelik van zoeten reuke / gezangen en alle
lieffelijck bloeme / dat een mensche hem
dunkt te wezen in het Wardsche Paradijs.
In 't midden van den Voongaart staat
een fonteyn / daar boven een boom altoos
bloeyt daar de bloemen opstaan van veler-
ley vuchten / en also geringe als de
bloem valt / of daar afgeplukt word / zo
geringe is 'er een weder aangelassen.

Dan gaat den Admiraal zitten met zyne
Heeren neffens den Boom / ende dan
moeten de Jonk-vrouwen daar passeeren /
elck byzonder vooz by de fonteynen / ende
als zy daar passeeren die maagt zijn / zo
blijft dat Water van der fonteynen schoon
ende klaar / ende die mag met bled-
schappen lieeren. Ende komt daar ymand
vooz-by / die geen maagt en is / zo
werd het water van der fonteynen dik
ende onklaar / ende de vrouwe werd root
als een bloet: ende dan doet den Admi-
raal de Jonk-vrouwen weder komen /
onder den boom die daar bloeyt staat /
en op wien dat die bloeme valt / die neemt

hy vooz alle ander dat jaar tot een wyde
ende doetze met eeren Kronen / maar ten
eynde van den jare / doet hyze sterben.

Ende is 'er ook eenige van den Jonk-
vrouwen die hy meest bemind / daar doet
hy met Coberge der bloemen op vallen.

Du schoone Jonkheer ik en weet geene
zo wijs / die hier toe raad geben zoude / dat
gy Blanchefleur moogt verkrigen / want
nog binnen een ter maant zal den Admi-
raal zyne Heeren ontbieden om de feestte te
houden van zijnder byzucht / en dan zul-
len alle de Jonk-vrouwen vooz hem in de
voongaart komen / en zo ik gehoozt heb-
be / zo bemind hy Blanchefleur zo zeer om
haar schoonheid dat hyze trouwen zal / en
houdenze zijn leven lang vooz hem / ende
den Admiraal dunkt den dag te lang.
Och lieve Heer Weert zende Floris geest
my raad wat ik best mag doen / of ikze
openbaarlijck wil eysschen / maar wat ik
lyde vooz haar en zal mijn niet ppenen / zo
verre als zy 't vernemen mag / want ik
weet wel zy en zal dan kostelijck de doot
bespreuren en volgen my na; en dan zal
haar ziel komen by de myne bloemkens
lezen in 't aardsehe Paradijs en daar zul-
len wy dan blyden onze genuchte hanter-
ren. Doen zende Paris / Jonkheere ik zal
u geben den besten raad / gy zult morgen
voez opstaan / ende bezien den Cooren /
ende met uwe voeten meeten.

Dan zal de Cooren-wachter u vraghen
met sellen woorden / wat gy daar te doen
hebt; dan antwoord hem zottelijck ende
zegt tot hem / dat gy geerne in u Land
zultien Cooren zoud doen maken. Ende
als hy u hooren spreken zal van groote
dingen / zal hy kennisse met u maken / ende
zal u noden te speelen het Schaak-spel /
want hy dat geerne speeld / maar speeld
niet min dan om hondert Dyzanten / ende
wint gy / zo geeft hem zijn gelt weder
en den utwen / zo lief als gy u zelven
hebt; ende komt des anderen daags we-
der

der en zette twee honderd byzanten / ende ten berden dage vierhonderd byzanten / ende gebet hem al weder wat gy van hem winnen zult / ende u byzet-geld daar toe: maar ulven May en zet niet ten speele / hy zal hem begeeren als hy hem ziet / dat hy daar voer wel zoude willen geuen duysent mark Gouds / maar gy zult hem die niet verkoopen nog verspeelen / maar bieden hem den May te schenken / ende dat hy hem van u in byzids-happe neemt / ende dan zal hy hem selve peynzen / hoe hy u dit geschenk zal mogen vergelden / ende dan zal hy u ten lesten alle trouwe en manschap zwoeren / ende helpen u also wyt ulwen laste.

Hoe Floris het Schaakspel speelde met de Wagter, ende hoe Floris den Wagter omkocht, ende Trouwe dede zwoeren om by Blanchefleur te komen.

Het zevende Capittel.

Dus is Floris na den Cooren gereben / na den raad zynes Waerds / dien hy zeer nauwe bemerkte. Niet lange en hadde hy dien gezien / ofte hy werd zeer gram-melijck van den Wagter toegesproken / die hem vzaagde wat hy daar zo na den Cooren te doen hadde / ende of hy een bespieder waar: Maar Floris gaf hem zoete antwoorde / zo dat de Wagter wel te vreden was / ende vzaagde hem of hy woude speelen met den Schaakspel om den tijd te kopten dat Floris consenteerde. Doen vzaagde de Wagter / om hoe veel hy speelen wilde: Floris zeyde om honderd byzanten. Doen liet den Wagter haalen een wooren Schaakspel. Ende zy begonnen te speelen zeer subtyllyck / maar Floris won t spel / des de Wagter toornig wierd in hem zelve. Doen docht Floris om t geene dat hem zyn Waerd gezeid hadde en gaf hem zyn geld weder / ende zyn zelsz geld daar toe / des de Wagter zeer vlyde was /

ende had hem dat hy des anderen daags weder komen zoude / t welck hem Floris beloofde / ende zo dede hy en zette honderd byzanten te speelen / maar Floris won het en gaf hem weder / als hy te voren gedaen hadde / waar af de Wagter nog vlyde was / en zeyde dat hy tot zynen dienste bereid waert / had hy zyn der van doen. Dit was Floris aangenaam om te horen / hoopende dat hy doer hem eenige troost zoude verkingen van Blanchefleur. Des derden daags hebben zy weder gespeelt / dat beloopende vierhonderd goude byzanten / maar den Wagter verloof t weder / waarom hy vergramt werd om zyn groot verlies: Maar Floris die gaf hem doe weder zyn verloore geld / ende daar toe zyn engen Geld. Daaromme den Wagter verbleyd was / en leude hem te zyn der herbergen ten eten. Ende Floris hadde met hem gebzagt zynen kostelijcken koop die de Wagter zeer nauwe bezag / ende vzaagde hem of hy den koop byzette wilde en speele / hy zonder tegen zetten duysent Mark Gouds / maar Floris en wilde dat niet doen / ende zeyde op conditien / ofte my gevele / dat ik ulver van doen hadde / ende gy my helpen moyt / ende ik u den koop gabe zoude wy behulpig zyn. De Wagter hoorende de schoone presentatie van den koop werd bevangen met gierigheid / ende beloofde hem Trouw / waert in zyn magt. Doen schonk hem Floris vlydelijck den schoonen koop / des de Wagter verbleyd was / ende zwoer / zo wat hy van hem begeerde / hy zoudet gaerne volbzengen.

Doen vertelde hem Floris opentlijck hoe dat hy zyn Vriendinne de schoone Blanchefleur / die daar hoven in de Cooren was verwerven moeste / ofte de doode dede sterben. De Wagter dit hoorende / werd zeer bedroeft van zyn der beloften / ende zeyde: O vriend! ulven Rijckdom heeft my verleid / want onzer beyder leuen zal haast (dugt ik) ge-eyndigt werden.

Maar

te volbzengen / soo suldy keeten tot den berden dage in ulve Berberge / want dan is den eersten dag van May dan sal ik doen soeken de eersten bloemen die men vinden kan / ende sal die Blanchefleur uwer Minnen sende tot eender groete / met eener kofbe / ende dat met sulke practyke / dat ik u daer nu metten kofbe der schoonder Blanchefleur senden sal op den Cooren daer sy nu is. Als Floris dit nu van den Wagter hoorde / was hy verbleyd / ende is tot zyn der Berbergen gegaen.

Ende de Wagter dede soeken alle de bloemen die men vinde mochte om die den Jonkvrouwen te zenden / ende de kofbe te vullen. Maer deden maken eenen kof seer properlijck dien hy Blanchefleur senden wilde met Floris / als hy beloofde hadde:

Het achtste Capittel.

Hoe Floris met den korve vol bloemen op de Toren gedragen was.

Als nu de Maydag gekomen was daer Floris na verlangden / quam hy in roode Purperen gekleed / als hem de Wagter gheken hadde / om dat hy de roode kroosen gelyken soude / om dat den Jonkvrouwen hem min sonden deeren. Ende doe nam den Wagter eenen kof binnen zyn kamer / daer dede hy Floris insteten / en de Wagter selde hem eenen kroosen hoet op zyn hooft / ende dekte hem met bloemen / daer hem niemand en sag ende riep daer twee sterke knapen / ende septe: Neemt deese kroosen / en draegte boven voer Blanchefleurs kamer ende segt: Dat ik haer desen seude / en komt terfont weder tot my.

Ende de knapen deden alsoo en droegen de bloemen boven / des sy bloekten ende seppen / dat zy noyt zwaerder bloemen droegen / maer sy misten den deur

van Blanchefleur / ende vzachten se voer Claris deure / ende seppen: Jonkvrouwe Blanchefleur / dit present heeft u den Cooren-wagter gevonden. Doe Claris hoorde Blanchefleur noertien / so en septe sy de knapen niet / dat zy de kamer gemist hadden / maer sy loeg en dankte hen / ende ging aen den kof / ende nam een kofse die haer genoegde.

Doe mynde Floris dat t Blanchefleur was / en sprong uit / des de Jonkvrouwe seer verbaert was / ende riep / o wat komte hier uit / soo dat alle de andere Jonkvrouwen by haer quamen / ende vzaegden ofte haer petz misquam. Als dit Floris hoorde viel hy neder / ende sy dekten hem met kroosen / ende het quam terfont in haeren sin / hoe dat Blanchefleur haer plagt te seggen van eenen Jonis-heere die sy minde / die uit Spangien was / ende dat hy haer seer gelyk was: als sy hem doen sag / pepnsde sy dat hy hier in present gevonden was / ende septe tot den andere Jonkvrouwen al lachgende / dat een Hooft wyt de bloemen quame in haer aengesigte / zoo dat zy verbaert wort / ende en honde haer niet onthouden sonder roepen ende de Jonkvrouwen zyn al weder in een kamer gegaen. O myn wat angst dat Floris hadde / als dat deese Jonkvrouwe Claris wist / die een der herbergen Wagter van Minangien was / ende de schoone Blanchefleur en Claris waeren groot gespilt en / dat de een den anderen altoos huine noot klaegden / ende sy dienden hep te gader den Admirael des woergens en des avonds / de een vzaegt het waeter / de andere de dwale / ende haer kameren stonden by malkanderen / een deure hadden zy onder haer twee. Doen gink Claris weg / ende sloot haer deure / op dat men de Jonggelyck niet en soude velden / ende quam tot Blanchefleur / die daer zat en sugte om haer Lief met zwaere gedagten / en

sepde: Blanchefleur gaet met my / ik sal er laten zien sulke bloemen / ik weet wel gy en saegs geen liever bloemen dan die 't zyn. Doen sepde zy lieve Claris ik heb in myn herte zo veel d'ynis / dat ik na geen bloemen en v'age om dat ik so verre van myn lief ben / ende myn Lief van my / want gy ook wel weet dat my grooste d'roefheid nakende is. Den Admirael meent my nog in desen maend ten wybe te nemen / maer dat zweere ik hy en zal. Och Floris lief dat waere groote overdoet / ende ik sal een doofake soeken / dat hy my haest verstaen zal / mag ik hem anders niet ontgaen.

Ik heb liever myn l'p te verliesen / dan Floris minne af te gaen / ende sepde:

O Verdrietelyke tyd alle tyden de blank, Alle u geblank. is droefheids sank: Wanneer ik zyn troostelyk aanschynblank Aldus derven moet,

Ik vinde my lacy verstant, verkrankt, In 't Lyden frank, sonder loon of dank: Des daags hondert werven, Ik verderve, als gebrooken scherven, Want zyn verlangen wilt my ont-erven, In droefheid kerven, Myn Lief eerbaar,

Elk uyre dunkt my wel seven jaar.

Al sie ik al de sandanieren, Van allen Princen, steken, troigieren Die ontloken Standaarden en Lanieren, Ter banen brengen, Al sie ik solas ende vreugd hanteren, Daar de bloosende wangskens soet als Kosieren,

Met lachgende oogen de goedertieren, Danffen ende springen, Al hoor ik harpen ofte fluyten klingen, 't is al niet daar 't herte moet verlingen Doet venus gehingen.

Al uyt gesloten voor alle dingen, Noyt pyne zo zwaar; Elk uyre dunkt my wel seven jaar.

Doen sprak Claris / laet staen u klagen bid ik u / ende door Floris minne dat gy niet my gaet / en siet hoe schoon die bloemen zyn. Doe stont Blanchefleur op ende ging de bloemen besien ende Floris hoorde wel der twee spraken / en wist doe wel dat Blanchefleur daer was.

Doe rechte de hy hem op / ende sprong uyt de korbte metten Kooienhoed op het hoofd / ende Blanchefleur wert hem kennende / ende hy haer ook / en bleven beide ston staen van liefde dat sy een woord niet spreekken en konden / ende liepen al zwagende malkanderen omhelsende / ende kussende wel een upre lang / ten lesten werden zy spreekende / ende Blanchefleur sepde. O Claris / dit is myn Lief / myn der siele hragt / myn troost / myn toebelagt.

Doen baden sy Claris alle beyden / dat zy de minne niet en wilde schepden / nog uitzengen / want dan souden wy moeten sterben. Claris antwoorde / en heb geen sorgen van my / want ik sal helpen aldaer ik kan. Van onser beyden eeten en wy / daer sullen wy onder ons d'ynen af leven / ende altoos suldy my gezouwe vinden. Doen scheiden zy van Claris en gingen t' samen in Blanchefleurs kamer siten op haer beddeken / bedekt met een kosteljk kleet gewoogt met Goude / daer zy malkander spraken van veele avonturen die hen geschiet waren sint dat sy malkanderen verlooren hadden. En Floris sepde: O Lief / wat heb ik hoor u geleden / ik heb byna dood geweest.

Doen sepde Blanchefleur: sint dat gy tot Montorien voert / ende hebbs ik uooyt blyde geweest / maer altoos in d'yn en elende. Doen kusten zy malkanderen van blydschap.

Ende Floris toonde haer den Ring met den Steen / die hem zyn Moeder hadde gegeven. Ende sepde haer van wat grooter hragt dat hy was.

De

De Jonkvrouwe Claris had groote soege dat haer minne soude openbaer werden / ende hadde hun gaerne geholpen gehyt ofte haer selfs hadde geweest / sy aten en d'ynken t' samen datter de andere Jonkvrouwen niet af en wisten. Deese twee gelieven hadden so groote v'reugd dat zy ter werelt niet anders en begeerden dan hy malkanderen te zyn / had het hen mogen gebeuren.

Maer lasy neen 't: want de avonture verkeerde korelingen hun blydschap in groote druk: want het gebiel eens op eene moeyenstond / dat Claris sag dat het schoon dag was / ende wierd verbaert en liep tot Blanchefleur ende ontwektense en seide haer dat er laet was / en Blanchefleur sepde: ik kom / ende met die viel zy weeder in slaep / ende Claris liep terstond ter fonteynen / ende nam water in haer bekken / en ging af verbaert hoor haeren Heere / de Admirael meynen haer te binden met de dwaalen bereid.

Ende als den Admirael Blanchefleur niet en zag verwonderde hy hem. Ende v'raegde Claris waer zy was.

Doen antwoorde Claris Heere sy hebbe al den nacht in haer boeken geleen / ende hebbe hoor u gebeden / dat u de Gouden lange willen laten leven met eeren / (ende zo bleef zy nog slapen) daer de Admirael wel in te v'rede was / ende sepde; dat is wel een goed werk / met recht zo mag zy wel myn wyf zyn.

Maer des anderen daegs ontstont Claris / ende het was weder hoog op den dage. Ende zy liep Blanchefleur ende hiet'e op staen zy soude om water gaen ende Blanchefleur sepde ja; maer met dien dwong Floris haer tot hem waert zyn Lief / ende hy omhelsdense so lange datse weeder in slape viel. Ende Claris had water gehaelt in een goude bekken / en zy ging hoor zy Blanchefleurs kamer / ende liep haer nog eens / maer zy siet zo vast dat

zy 't niet en hoorde / dus meende Claris dat zy boozeggaen was / ende Claris melde selve lange te roepen / ende zy liep haestelijck tot haeren heeren den Admirael / en Blanchefleur en was daer niet. Dies den Admirael v'raegde; waer Blanchefleur bleef? Claris antwoorde hem / Genade / ik ging hoor hy haer kamer en riepe / ende sepde zy soude hoor zy my daer zyn. Als den Admirael dit hoorde verwonderde hy hem ende riep zynen Kamerling / ende sepde: Gaet en besiet waer Blanchefleur blyft / ende laetse tot my komen / ende de Kamerling wiste niet dat Claris beneden was. So liep de Kamerling opwaert / ende quam in haeren kamer / die seer klaer was van den dierbaren steenen / ende zag een rphelph bedde / ende van daer Blanchefleur by Floris gewest was / want Floris hadde rimpel nog baert in zyn aengegigt / ende daer en was geen zo schoon Jonkvrouwe van aengegigte hime zonder Blanchefleur / als Floris was. Als de Kamerling de twee dus minneljk zag leggen slapen / sammerde hem dat hysse soude wekken / ende keerde wederom tot zynen Heere en zyde dat Blanchefleur en Claris lagen en slapen / zo minneljk in malkanders armen / dat hem derde dat hysse wekken soude.

Dit hoorde Claris beneden / ende de Admirael ontsak seer v'restlyk in zyn aengegigt van grooten toorn / sozzende dat daer penant met Blanchefleur verhoelen minne pleegde.

Het negende Capittel.

Hoe den Admirael Floris en Blanchefleur wilde doen dooden, en hoe zy gratie verkreegen.

Doen sepde de Admirael / Langet myn myn. Swoert / ik zal gaen besien dese

dese Jonk-vrouw / want gy hebt geloogen / Claris staet hier. Ende hy ende de Maerling gingen boven in Blanchefleurs Kamer / ende daer dede den Admirael de vensteren opdoen / so dat de lichte dag daer in scheen / ende gink tot het bedde met het zwaert in de hant / daer hysse beyde slapende vant / en den Admirael stont doen in grooter sorgen / want hem twiiffelde of hy een Jongeling ofte Jonk-vrouw was want Floris so schoon van aensigt was. Doen riep hy zyne kamerling / ende dede hem hoorden ontdekken / doen sag hy dattet een Man was / dies hy so toornig was dat hy niet spreken en konde. Doen verhes hy zyn zwoert ende wilde verstaen / des zy upt haren slaep ontsprongen ende saggen booz hun staen de vreeselike Heer met een bloet zwoerde / doen en twiiffelde hem niet of zy moesten beyde sterben.

Ende sagen op malkanderen bitterlyk weeneude. Doen sprak den Admirael / wie zy op ellendig katyf / ende hoe waerdy zo hoen myn dusdanig leet te doen / en hy myn Lief te slapen? Nu zu'op hier u leven laten. Floris sprak tot den Admirael / seer weeneude. Genadige Heer / dese ik die my mint boven alle die nu levende zyn / ende ik haer weder: nooit en was so gestadige minne als wy hebben. Ende Floris bad de Admirael dat hy hem beyde wilde laten leven / ende dat sy mochten komen booz zyn Heeren ende Mannen ende dat mense met bonnisse omzagt.

Doen gaf den Admirael respit / ende liefselyke byzegen in zyn Sale daer men soude gaen pleeten om haer beyder lyf.

Doen quam de seeste die elk Jaer plag te zyn / dat den Admirael een wyf nemen soude. So waren daer vergadert de meeste van zyn Ryke / Koningen / Hertogen / Graven / Baronnen en andere groote Heeren in groote meeninge.

Mam van Troyen en hadde hier geen geloue / sy was lang ende breet een myle /

alle de Pylacren waren van Christalle. Ende daer quam den Admirael sitten in 't hoogste / ende gebod dat elk soude swygen. Ende seide: Gy Heeren hoorjt na my ende geest bonnisse / op dat gy daer of geen schade en verkrppt.

Doen sprak den Admirael / myn Heeren / hier is Blanchefleur / die boven vier Maenden hier niet geweest en is / ende die ik hogte met groote schat / en woegse op tienhout zwaert met goude als zy was van Lichame / ende hadde gedacht om haer schoonheyt haer te nemen tot een Wyve / ende te behouden myn leven lang.

Ik dede my afdienen / op dat ikse alle dagen souden zien. Ende nu heb ikse bevoude met eenen anderen / ende soudese verstaen hebben / maer sy ontsprongen upt haren slaep / ende hebben grootelyk tegen my misdaen in myn eigen Paleis.

Nu myn Heeren / geest hier af bonnisse dattet eere zy. Dus alle die daer waren verwesene ter doot / ende seiden: Heer Admirael / wrecht uwen laster die u gedaen is.

Sommige seiden / dat men se soude hangen / andere dat mense soude rathaken / andere dat mense met Paerden van een soude trekken / andere dat mense te branden soude / andere dat mense in 't water met groote steenen soude verdynken.

Dus oordeelden zy al t' samen dat mense dreelyk martelen soude:

Doen stont daer op een Coning Alphas geheeten / ende seide.

't Is groote schanden dat hier dusdanigen geroep is in het Hof booz myn Heere / ende elk heeft hier zyn bonnisse bysonder. Doet wel ende latet een booz al dat bonnisse spreken / want wy hebben alle gehooft het aenleggen van onzen Heere / wy zyn ook schuldich te hooeren de antwoorden van deze kinderen.

Daer stont hy de Coning van Arabien

Wal-

Balfier / die seide: Heere dat en wyse ik niet / want hebben zy onsen Heere laster gedaen / zoo ist wel recht dat mense doode / sonder wederleggen / want die eenen Dief met een Dief vinge / hy en zoude niet regt niet ten gedingen komen. Doen dedense den Admirael haelen / met twee Sargianten diese byzagen / zeer bedroeft ende sagen jammerlyk op malkanderen. Doen sprak Floris Heer Admirael / ik weet wel dat ik sterben moet / laet doch Blanchefleur leven: want de Schulden zyn myne / en laet aen my het regt vergolden worden / in Blanchefleurs seede. Want hadde ik in desen Toeren niet geweest / myn Lief en waer niet gekomen en het waere schande dat een Konings Sone om my soude sterben. Doen seide Floris neen Heere wilt my verstaen / en laet myn Lief gaen. Sonder twyffel gy zult beyde sterben / sprak de Admirael / en ik zal u self verstaen / en hy van een bloet zwaert in zyn handen. Doen quam Blanchefleur booz gelopen ende bood haeren hals / als Floris dat ag / weende hy en quam gelopen / ende jukse achterwaerts / ende seide: Zy vonden van my alle schande spreken die u zien / bewyl ik een Man ben / daerom en zindt booz my niet sterben / ende Floris reikte zynen hals / hy was gered. Doe greep hem Blanchefleur aen zyn kleed ende zocht hem agter uit / ende seide booz hem ende rechte den hals / dat gebeurde lange tyd / en elk wilde 't eers sterben. Als dit alle de Heeren sagen / woorden zy weeneude ende kregen compassie / zo zere dat den Admirael selve compassie had / en weeneude liet hy het waerd upt zynder hand vallen. Doe quam daer een Hertog die hun leven zeer geerde / ende seide in 't gemeen: mynink dat het beste waer / ende myns Heeren eer / dat hy hun beyde haer lyf sake; wat zal onzen Heere heeren / als dese gebod heeft: hun leven dunkt my

best ende dat Floris segge / hoe hy op soebasten Toeren mogte komen / en by zynen Amegen / op dat hy hem op een anderen tyd mag waeten.

Als de Admirael hoorde dat zyn Heere baden / werd hy selve verblid en seide / dat hy 't doen soude / indien dat Floris seggen wilde hoe hy daer toe gekomen was / ende niemand is gewaer geworden.

Heer seide Floris dat en sal ik niet seggen wat li daersom lide / ten zy dat gy 't hem vergeeft / die 'er my toe hiel.

Doe werd den Admirael nog zammer en zwoer / dat hy 't niet doen en soude om niemands wil / al zoude sy daerom sterben. Doen viel den Bisschop den Admirael te voete en bad: Heere vergeeft hun alle die Floris behulpich hebben geweest / wy Heeren begeeren dat op u: want u mag luttel haer dood baten / ende laet Floris seggen zyn avonture / want uwe herte sal beter bekomen 't aenhooren dese geschiedenisse van Floris dan hem te sien sterben; want zy beide zo schoon zyn van alle leden / als men ergens in 't Land twee zoude mogen vinden. Doen riepen de Heeren al te samen Heere vergeeft hen de misdaed / ende verhoort dog uwes Heeren bede.

Doen liet hem den Admirael gerader ende wilde niet tegen hen lieden zyn / ende vergaf Floris en Blanchefleur alle haer misdaden ende schuld / en alle den geeren die hen behulpelich hadden geweest / des die twee Gelieven seer verblid waren. Ende Floris vertelde in de tegenwoordigheit van alle die Heeren de geschiedenisse / die hun beide geschied was / van die tyd dat zy gehooren waren / tot 'er tyd dat sy gevonden waren van den Admirael in den Toeren / dies zy hen alle verwonderden.

Da dat Floris zyn sprake volpnt hadde / ging hy tot den Admirael en viel hem te voete / ende bad hem dat hy hem dan Blanchefleur weder geuen wilde / daer hy zoo veel om geleeden en gebaen hadde / want hy seide: Ik en zoude zonder haer

meer

niet leven konnen / ende waer liever dood
dan sonder haer te zyn. Doe nam den
Admirael (om zyn Edelheid te betoonen)
Floris by der hand / ende dede hem sitten
neffens zyn zyde / ende hy kustten hem ende
namze ook by der hand / en sepdie Dyent
hier gebeit ik u Jonck-vrouwe ende be-
veelse u boozt / ende geve u beide u leven.

Doen velen sy beide te voete / ende de
Admirael namse minnelijk op en kustten-
se / ende hy sloeg Floris kikker naer de
maniere des Lands.

Het laatste Capittel.

Hoe den Admiraal Claris (een Dogter
van Almagen,) ende Floris en Blan-
chesteur trouwt.

Als nu alle dingen ten beste gekoomen
waren / so werd daer groote Pom-
pende feestet bereydt. Want den Admirael
oede Claris met groote triumphe leyden
ten Housier / daer hysse vrouwe met gro-
ter eeren / en derde Koninginne kroonen
booz alle de Heeren ende Genooten / ende
wildese behouden al zyn leven lang. En
Blanchesteur wert ook ter selver kerken
gebragt / dalse Floris vrouwe met gro-
te blydschappen; ende daer werd groote
Blyplost gehouden / ende de Admirael sat
in de hoogste stede / ende by hem zyn ko-
ninginne Claris; ende daer na dede hy by
hem sitten Floris ende Blanchesteur / en-
de daer na die andere Heeren / elk na zyn
faat. Daer hielt men groote lof en blyd-
schap / van Coznopen / seken / singen /

springen / ende menigerley musyken spel /
ende de feestet duurde menigen dag.

Binnen deeser feestet zyn daer gekoomen
Ambassaten uit Spangien / ende seyden
daer openbaerlyk booz alle Heeren / hos
Floris Vader ende Moeder gekozben wa-
ren / ende hoe dat alle dat Land in tribu-
latie was / om zynder doolinge wille. Als
Floris deese zaken verstaen had so was hy
seer bedroeft / en hersogt de Admirael om
zynen verlof / 't welk den Admirael niet
geerne en deede / hem beloovende grooter
Heer te maeken dan hy t'huys zyn zou /
waer af hem Floris bedankte. Als den
Admirael sag dat hy begeerde te vertrek-
ken / soo heeft hy hem zeer rykelijk beschou-
ken / met veele kostelyke giften / ende so veel
Goude en Silber als hy begeerde / en so
heeft hy hem den Goden bevolen. Ende
so zyn Floris ende Blanchesteur na Span-
gien gereyft ende hunne staet / daer zy ko-
telinge quamen niet goede spoed / daer zy
blydelijk met groter triumphe ontfangen
werden van al het volk. Ende Floris
wert Koning gekroont in zyns Vaders ste-
de / ende Blanchesteur Koninginne. De-
se twee leefde langen tyd in grooter lief-
den / pepuse ende genugten. Ende Flo-
ris dooz de begeerte van Blanchesteur
maekte alle het volk in zynen Land
Christenen. Ende koztz daer na verster
hem 't Land van Hongarpen van synen
Vorm / die zonder Oir stierf. Ende zy ge-
wonnen t' samen een Dogter / die Beer-
the hiet / ende was namaels een hups-
vrouwe van Pepsin / die aen haer man-
den grooten Koning Karel / soo sommit
ge Historien seggen / die een dengdelijk
Princee was.

E Y N D E.

titel onbte.

erste 6 bladen gerestaureerd.

840 pp pp

7

840/p.48

